WYNIA'S WEEK

Politiek onrustig Slowakije naar de stembus

Posted on 22 februari 2020 by Rudolf Kooijman

Slowakije heeft buitengewoon turbulente jaren achter de rug, nadat er twee jaar geleden een dubbele politieke moord plaatsvond. Op 29 februari gaan de Slowaken naar de stembus. De oprichting van verschillende nieuwe, politieke partijen lijkt voor een politieke aardverschuiving te gaan zorgen – onder meer voor extreemrechts. Er dreigt een patstelling.

Op 25 februari 2018 werd de Slowaakse onderzoeksjournalist Ján Kuciak (27) samen met zijn vriendin Martina Kušnírová vermoord. Kuciak was fraude met EU-subsidies op het spoor, door zakenlieden met connecties in de top van de Slowaakse politiek en daarbij ontdekte hij verband tussen de Italiaanse maffia en de regerende sociaaldemocraten – voormalige communisten – van toenmalig premier Robert Fico.

De beerput ging open

Na de moorden ging er een enorme beerput open. Op alle mogelijke niveaus en in alle mogelijke overheidsinstellingen, waaronder rechtbanken, is een gigantische corruptie aan het licht gekomen. Veel overheidsfunctionarissen, politici, rechters en

anderen hebben het veld moeten ruimen of worden inmiddels strafrechtelijk vervolgd. Enkele weken geleden is het proces tegen de moordenaars begonnen. De uitvoerders zijn bekend, evenals hun opdrachtgeefster Alena Zsuzsová. De grote vraag is of het lukt om Marian Kočner, een zakenman met een ongelooflijke invloed op veel belangrijke mensen in Slowakije – en de vermeende uiteindelijke opdrachtgever – te veroordelen.

De organisatie Organized and Crime Corruption Reporting Project (OCCRP) heeft van de politie 70 terabyte aan gegevens gekregen die niet van directe betekenis waren voor het onderzoeken van de moorden. Tien verschillende media (kranten en televisiestations) zijn sindsdien bezig met het onderzoeken van die gegevens. Regelmatig leidt dit tot schokkende publicaties. Zo blijkt de hoofdverdachte van de moorden ooit een verborgen camera te hebben geïnstalleerd bij het hoofd van het Openbaar Ministerie, kennelijk met diens goedkeuring.

Maar Slowakije wil wel bij 'Europa' horen

Slowakije is 31 jaar na de fluwelen revolutie nog steeds een land in transitie, dat zijn plaats in Europa zoekt. Het zoekt actief aansluiting bij West-Europa. Van de vier 'Visegrad'-landen is Slowakije het enige land, dat de euro heeft ingevoerd, per 1 januari 2009.

Slowakije wordt sinds 2006 bijna onafgebroken geleid door regeringen van de quasi sociaaldemocratische politieke partij Smer-SD, eerst onder leiding van de arrogante premier Fico en sinds de moorden op de journalist Kuciak en diens aanstaande vrouw door zijn opvolger Peter Pellegrini, die met een vriendelijke glimlach precies dezelfde destructieve politiek bedrijft als zijn grote baas die achter de schermen nog stevig aan alle touwtjes trekt.

Werkwijze: cadeautjes uitdelen

In lijn met goede Oost-Europese 'sociaaldemocratische' tradities bestaat de strategie van Smer-SD uit het uitdelen van door anderen verdiend geld aan cadeautjes aan gerichte groepen kiezers. Ik noem hierbij als voorbeelden de invoering van een eindejaarsuitkering voor gepensioneerden en gratis reizen met de trein voor studenten en gepensioneerden.

De drie hoofdpunten van het huidige verkiezingsprogramma van Smer-SD zijn een 13^{e} maand kinderbijslag in augustus, 13^{e} maand pensioen en het door jonge artsen

laten betalen van hun medicijnenstudie (€ 55.000-60.000), indien zij direct na het afronden van een studie in het buitenland gaan werken.

Er zijn ook redenen om Smer-SD te prijzen. Smer heeft de door hun voorgangers ingezette politiek van economische wederopbouw met de nadruk op het zeer succesvol faciliteren van de automobielindustrie alsmede de vlaktaks niet op essentiële wijze veranderd. Bovendien verkondigt ook Smer keer op keer aan per se bij de harde kern van de Europese Unie te willen behoren, in het geval de Europese Unie de kant op gaat van een tweedeling, in de zin van een harde kern en een groep landen die het minder nauw met de regels nemen.

Hoe staan de zaken?

Volgens de peilingen kan de grootste regeringspartij Smer-SD op ongeveer 17 procent van de stemmen rekenen. Op de tweede plaats, met 13,5 procent, volgt de partij Oľano, geleid door een kritische en dwarse ondernemer die met iedereen ruzie maakt.

Op de derde plaats ligt heel verrassend de uiterst rechtse partij ĽSNS van leider Marian Kotleba, die in het verleden meerdere keren is aangehouden wegens verdenking van fascistische en nationaalsocialistische sympathieën. Zijn vorige partij is in het verleden verboden.

Kotleba's nieuwe partij voert een uiterst slimme campagne: met niemand in discussie gaan en alleen hardop allerlei problemen benoemen die er bij de gewone mensen leven. De harde kern van de partij wordt gevormd door twijfelachtige figuren, waarvan een deel door politie en justitie is vervolgd en veroordeeld.

Op de 4e tot en met de 9e plaats staan verschillende nieuwe partijen en twee partijen die nu nog samen met Smer-SD in de regering zitten. Twee nieuwe partijen en één van de regeringspartijen hebben leiders die strafrechtelijk worden vervolgd (voor oplichting en plagiaat) of anderszins op de verkeerde manier in het nieuws zijn (door openlijk toegegeven drugsgebruik in het verleden).

De campagne van extreemrechts domineert

Slowakije wordt momenteel gepolariseerd door de verkiezingsbijeenkomsten van de uiterst rechtse partij van Kotleba. Elke verkiezingsbijeenkomst leidt tot grote protestbijeenkomsten. Daar waar het een aantal jaren geleden nog ondenkbaar was

om in het openbaar steun voor deze partij uit te spreken, heeft de partij inmiddels zoveel steun, dat de aanhangers niet meer bang zijn om zich te laten horen en zien.

Alle andere politieke partijen hebben verklaard, dat zij in geen geval een regeringscoalitie willen vormen met de uiterst rechtse partij van Kotleba. Maar verschillende kleinere partijen hebben aangekondigd evenmin te willen regeren met de 'sociaaldemocraten' van de Smer-SD. Ook de kleinere nationalistische regeringspartij SNS wordt door sommigen uitgesloten.

Als alle partijen zich aan hun beloftes houden en de verkiezingen ongeveer zo'n uitslag krijgen als nu wordt voorspeld, wordt het na de verkiezingen volledig onmogelijk om welke regering dan ook samen te stellen. Zuzana Čaputová, de vorig jaar verrassend verkozen presidente van Slowakije, heeft al gezegd, dat ze in het geval van een patstelling een zogenaamde ambtenarenregering kan vormen, waarbij er dus geen politici, maar deskundigen tot minister worden benoemd.